

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 § i lagen om strukturstöd till jordbruket

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2012 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (RP 102/2012 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

- lagstiftningsråd Katriina Pessa, jord- och skogsbruksministeriet
- lantbruksråd Esko Juvonen, jord- och skogsbruksministeriet
- direktör Seppo Aaltonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Sakkunniga

Utskottet har hört

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) ändras så att det räntestöd som betalas för räntestödslån sänks. I stället för nuvarande fyra procentenheter ska det beviljas tre procentenheter i räntestöd för nya räntestödslån.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

I 17 § i lagen om strukturstöd till jordbruket finns bestämmelser om räntestödslån och räntestöd. Av det inledande stycket i 1 mom. framgår att räntestöd kan beviljas inom ramen för den beviljningsfullmakt för räntestödslån som årligen fastställs i statsbudgeten. I punkt 2 i samma moment föreskrivs om totalräntan på lån som god-

tas som räntestödslån, dvs. om den ränta från vilken räntestödet inte har dragits av. Totalräntan får högst motsvara räntan på sådana lån med normala villkor som kreditgivaren beviljat för liknande ändamål, inklusive extra kostnader för beviljande och skötsel av räntestödslån.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om räntestöd och den minimiränta som låntagaren ska betala.

Enligt gällande lag kan räntestödet uppgå till högst fyra procentenheter. Låntagaren måste ändå betala minst en procents årlig ränta på lånet. Därför kan det räntestöd som ska betalas underskrida fyra procentenheter under någon ränteperiod under lånetiden, om lånets totalränta för perioden i fråga är under fem procent.

Utskottet konstaterar att 2 mom. föreslås bli ändrat så att räntestödets maximibelopp sänks från fyra till tre procentenheter. Ett villkor ska också i fortsättningen vara att låntagaren betalar minst en procents årlig ränta på lånet. Om totalräntan underskrider fyra procent kan räntestödet emellertid vara högst skillnaden mellan totalräntan och minimiräntan. Men om totalräntan är högre än fyra procent ska låntagaren betala en ränta som erhålls genom att dra av tre procentenheter från totalräntan. Sättet på vilket räntestödet räknas ut ändras alltså inte.

Propositionen syftar till att den sänkta räntestödsprocenten redan från 2013 ska medföra besparingar i fråga om statens räntestödsutgifter. Trots att alla sektorer tvingas se över sina kostnadsstrukturer på grund av det rådande ekonomiska läget, anser utskottet det viktigt att villkoren för funktioner som ansetts behövliga för framtiden inom en viss bransch försämrats så lite som möjligt, särskilt om det skapats stöd- och andra strukturer som orsakar kostnader. Av en utredning till utskottet framgår det att räntestödet till jordbruket, som är en del av strukturstödet, blivit föremål för besparingsåtgärder uttryckligen för att den allmänna räntenivån sjunkit med flera procentenheter jämfört med nivån vid den tidpunkt då strukturstödet skapades.

Utskottet framhåller att stödsystemen måste hållas så stabila som möjligt och med oförändrade villkor för att det ska vara lättare att kalkylera inkomsterna och planera gårdsbrukens framtid på lång sikt. Det här är viktigt i synnerhet för unga jordbrukare och de som planerar att ge sig in i branschen. Utskottet förhåller sig tveksamt till förslagen i propositionen bland annat när man beaktar att de föreslagna besparingarna inte kommer att vara särskilt stora och att det i allmänhet är lättare också rent administrativt att hantera stabila stödsystem.

Utskottet påpekar också att kommissionen i sitt beslut av den 27 februari 2008 (K(2008) 696 slutligt), som gäller sådana stöd som avses i artikel 141 i anslutningsfördraget, förutsätter att Finland inom den stödregion som omfattas av beslutet i fråga beviljar fullt stödbelopp för en del av de stödberättigade investeringsobjekten. Förhandlingar om fördelningen av Södra Finlands 141-stöd, dvs. det nationella stödet inom stödregionerna A och B, pågår samtidigt som EU:s gemensamma jordbrukspolitik ses över. Utskottet ser det som mycket viktigt att de nationella stöd som artikel 141 möjliggör inte äventyras genom lagstiftningsåtgärder.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningarna ovan.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 23 november 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent

Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION 1***Motivering***

I sin proposition RP 102/2012 har regeringen gått in för att genom en sänkt räntestödsprocent minska statens räntestödsutgifter redan från 2013 på det sätt som också framgår av regeringsprogrammet. Å andra sidan vill regeringen att låntagarna (jordbrukarna) ska omförhandla sina egna lån med diverse kreditinstitut.

Sannfinländarna kan inte stödja propositionen för det första för att den kan äventyra det fortsatta 141-stödet och de kommande förhandlingarna med kommissionen. Stödet är ytterst viktigt för jordbrukets framtid och livskraft och det får inte sättas på spel.

För det andra anser Sannfinländarna att propositionen också i övrigt är en fortsättning på regeringens nyckfulla strukturstödspolitik som gör det besvärligare bland annat för jordbrukarna att planera och förbereda sig för framtiden.

För det tredje försvårar propositionen kreditinstitutens verksamhet och orsakar dem extra kostnader på grund av ändrade krav på informationssystem.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors den 23 november 2012

Lauri Heikkilä /saf
Pirkko Mattila /saf
Reijo Hongisto /saf

RESERVATION 2***Motivering***

De senaste åren har räntenivån varit mycket låg också i fråga om lån till jordbruket. Bankernas lånemarginaler har emellertid stigit märkbart, vilket är av betydelse för finansieringen av investeringar. Enligt Centerns utskottsgrupp kan man inte motivera propositionens förslag till sänkning av räntestödet med den rådande låga räntenivån. I propositionen beaktas inte heller att räntorna kan stiga snabbt och att ingen kan förutse hurdana räntor och marginaler jordbrukarna får leva med om några år. Inom jordbruket måste investeringar göras på lång sikt och jordbrukarna måste därför kunna lita på att de jordbrukspolitiska åtgärderna sträcker sig oförändrade över flera år.

I propositionen motiveras de planerade ändringarna med statsfinansiella synpunkter. Men de eventuella besparingarna vilar på ytterst osäker grund. Enligt Centerns utskottsgrupp är propositionen mycket misslyckad och ett exempel på regeringens kortsiktiga och nyckfulla politik.

När det gäller propositionens konsekvenser för statsfinanserna bygger propositionsmotiven på generaliseringar som saknar verklighetsgrund. Räntestödsutgifterna beräknas minska med 16,1 miljoner euro om 90 procent av bevilningsfullmakten för nästa år på 250 miljoner euro beviljas enligt de föreslagna villkoren och förutsatt att räntestödet årligen förverkligas till fullt belopp och lånetiden motsvarar den nuvarande, dvs. är i genomsnitt 14 år. Propositionen bygger på ett felaktigt antagande. Räntestödet till odlarna förverkligas inte fullt ut för närvarande och statens räntestödsutgifter är lägre än regeringens uppskattning. Den kalkylerade besparingen på 13,6 miljoner euro motsvarar därför inte heller verkligheten.

Vi i Centerns utskottsgrupp vill understryka att odlarna har grundad anledning att förvänta sig stabilitet av statens stödsystem. Ändrade och försämrade system mitt under en programperiod

är enbart ett tecken på en dålig och ryckig förvaltning. Propositionen är dessutom ett uttryck för likgiltighet för jordbrukets lönsamhet under de närmaste åren.

Centern är besviken över att regeringen än en gång genom propositionen förstör i synnerhet unga odlares och andra intresserades tro på näringens framtid, eftersom den går in för att försvaga lönsamheten på så gott som alla jordbrukssektorer. Regeringens åtgärdsförslag när det gäller jordbruksnäringen påverkar i stor utsträckning inkomstbildningen och omstruktureringen av jordbruket. Regeringens linje gentemot odlarna är olyckligtvis mycket klar: stora nedskärningar i det nationella stödet, slopandet av finansieringsmomentet i budgeten för gårdsbrukets utvecklingsfond, en hård skärpning av villkoren inom systemet med avträdelsetöd och nedskärningar i statsandelarna för utgifter för avbytar-service och pension för lantbruksföretagare.

Centern understryker att Finland måste kunna föra fram trovärdiga motiv inom EU för behovet av tillräckligt stöd till vårt jordbruk och fortsatt nationellt stöd. Nu finns det risk för att de föreslagna nedskärningarna undergräver Finlands motiveringar för att få nödvändig EU-finansiering.

Centerns utskottsgrupp understryker att regeringen nu handlar i strid med sitt eget program. I regeringen Katainens program sägs det t.ex. "Regeringen följer hur lönsamheten när det gäller unga jordbrukare och aktiva gårdar utvecklas bland annat inom mjölkhushållningen och vidtar vid behov åtgärder för att trygga verksamhetsförutsättningarna".

Förslag

Vi föreslår

att regeringens proposition (RP 102/2010 rd) förkastas eftersom den står i strid med regeringsprogrammet.

Helsingfors den 23 november 2012

Lasse Hautala /cent
Jari Leppä /cent

Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent